

Inhoud

- Van de redactie: Coöperatief besturen: ook van binnenuit bekijken
- Een logo voor de NRC en de erkende coöperaties
- Dossier 'Overheidssteun'
- Het stemrecht op de Algemene Vergadering
- Ecopower, niet alleen maar wind
- De vennootschap met sociaal oogmerk in vraag en antwoord
- Agenda: Derde themacafé van Coopkracht en symposium van Cera

Van de redactie

Coöperatief besturen: ook van binnenuit bekijken

Ook in ons land maakt de vraag 'Hoe een onderneming besturen?' deel uit van het maatschappelijke debat. Ondernemingen in de sociale economie, en zeker coöperaties, onderscheiden zich daarin van kapitaalvennootschappen. De controle gebeurt door de leden, collectief en democratisch.

Dat kenmerk verdient zeker meer bekendheid, zowel het principe als de praktische toepassingen ervan. Tegelijk zijn er ook goede redenen om aan die controle intern, vanuit de coöperaties zelf, zekere eisen te stellen.

Als je er van uit gaat dat het bestuur van ondernemingen voortdurend evolueert, dan is goed bestuur juist voor coöperaties, een hele uitdaging. Want wie zoekt naar maatregelen voor goed bestuur, heeft al gauw de neiging om zich aan te passen aan één model, dat vooral geïnspireerd wordt door de grote beursgenoteerde vennootschappen.

Daarom wijdt de Nationale Raad voor de Coöperatie in de loop van de volgende maanden een seminarie aan dit thema, gebaseerd op de eerste inventaris van de Commissie 'goede praktijken'. Wie weet is dit de eerste stap naar een echt observatorium voor goed bestuur in coöperaties.

Met coöperatieve groeten,

Jean-François Hoffelt
Voorzitter NRC

Een logo voor de NRC en de erkende coöperaties

Onder impuls van de werkgroep Communicatie kreeg de NRC haar eigen logo. De werkgroep stond hier voor de klassieke uitdaging om de identiteit van de organisatie en de waarden die ze uitdraagt in een sprekend beeld te vangen. Het nieuwe beeldmerk moet tegelijk bijdragen tot een hedendaagse huisstijl voor de NRC en het tijdloze karakter van het coöperatieve gedachtegoed onderstrepen.

Dit logo zal niet alleen gebruikt worden op de communicatiedragers van de NRC. Alle erkende coöperaties en hun vertegenwoordigers kunnen een versie aanvragen in de kleuren van hun eigen organisatie. In die zin kunnen deze organisaties dit logo gebruiken om de buitenwereld te informeren over hun erkenning en zo bijdragen tot het verspreiden van de coöperatieve idee.

Informatie: Peter Bosmans: p.bosmans@febecoop.be

Wilt u het logo? Vraag het op: Fabrice.Wiels@economie.fgov.be

Dossier 'Overheidssteun'

Geen nieuws over het dossier 'Hands off our Coops'. Toch niet van de Europese Commissie. Maar een persbericht van DG Concurrentie wakkert het debat weer aan.

DG Landbouw en DG Concurrentie vroegen de Commissieleden om advies over het Spaanse dossier. Die uitspraak had er op 16 juni moeten komen. Maar het punt stond niet meer op de agenda, dus er werd niets beslist. Intussen verspreidde DG Concurrentie wel een persbericht met hun standpunt over het Italiaanse dossier (Fiscaal voorkeursregime voor coöperaties actief in detailverkoop, distributie en banksector). DG Concurrentie vindt dat de voorkeursbehandeling wel degelijk als staatssteun kan beschouwd worden als er winst wordt gemaakt bij het ontwikkelen van commerciële activiteiten met niet-coöperanten. Toch preciseren ze dat deze ondersteuning aanvaardbaar kan zijn, als de positieve effecten – het realiseren van sociale doelstellingen – zwaarder doorwegen dan de negatieve effecten op concurrentie en handel. En dat, zegt DG Concurrentie, geldt voor de meerderheid van de coöperatieve sector, die KMO is.

Voorlopig gaat dit standpunt alleen de Italiaanse overheid aan. Maar het zou een precedent kunnen zijn zodat er een dubbel beleid ontstaat: tolerantie tegenover coöperaties die klein genoeg en weinig competitief zijn, maar sancties voor grote coöperaties die bedreigend kunnen zijn voor de kapitaalsvennootschappen.

Het antwoord van de Italiaanse regering kwam onlangs bij de Commissie aan, maar de tekst werd niet verspreid. En de petitie blijft open tot 17 november en telt tot nu toe zo'n 90.000 handtekeningen.

Petitie: <http://www.gopetition.com/petitions/hands-off-our-coops.html>

DG Concurrentie: http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/newsletter/20062008.pdf

Het stemrecht op de Algemene Vergadering

Coöperaties met een NRC-erkenning moeten aan bepaalde voorwaarden voldoen. Maar hoe moet je de teksten precies interpreteren? Elke editie van deze nieuwsbrief behandelt een van de erkenningsvoorwaarden.

In dit nummer: de gelijkheid van stemmen of de beperking van een overheersend aantal stemmen op de Algemene Vergadering. Achter deze erkenningsvoorwaarde gaat een belangrijke waarde schuil: het democratisch functioneren van coöperaties. Diverse stelsystemen komen in aanmerking. Hoe dan ook mag het aantal uitgebrachte stemmen voor niemand (persoonlijk of met volmacht) hoger liggen dan 10 % van het aantal aanwezige of vertegenwoordigde aandelen.

© Koen Broos

De volgende systemen zijn bijvoorbeeld geldig:

- elke coöperant heeft één stem, los van het aantal aandelen dat hij heeft;
- elk aandeel geeft recht op één stem, met een limiet van 10% zoals hierboven omschreven;
- elke reeks van 10 aandelen geeft recht op één stem, met een limiet van 10% zoals hierboven omschreven;
- wanneer de aandelen een verschillende nominale waarde hebben (bij verschillende categorieën aandelen), geeft elk aandeel stemrecht proportioneel volgens de waarde, opnieuw met een limiet van 10% zoals hierboven omschreven.

Meer informatie over deze of andere erkenningsvoorwaarden:

Fabrice.Wiels@economie.fgov.be

Ecopower, niet alleen maar wind!

Ecopower cvba werd in 1991 opgericht. Vanaf 2000 kreeg de coöperatie letterlijk de wind in de zeilen, met de bouw van drie windturbines in Eeklo.

Ecopower heeft drie doelstellingen: investeren in projecten met hernieuwbare energie; sensibiliseren voor rationeel energiegebruik (REG) en – sinds de liberalisering van de elektriciteitsmarkt – elektriciteit leveren aan haar coöperanten. De financiering gebeurt doordat zoveel mogelijk aandeelhouders eerder kleine geldsommen samenbrengen. Zo worden meer mensen betrokken bij hernieuwbare energie en bij REG. Sinds 2000 keert Ecopower 6% dividend uit. Coöperatief werken is voor Ecopower een bewuste keuze en een belangrijke troef.

Bij de ingebruikname van elk project worden buurtbewoners en alle coöperanten uitgenodigd.

Jim Williame, bestuurder: "Energie is een gemeenschappelijk goed, daar moeten zo veel mogelijk mensen bij betrokken worden. Bovendien is er een groter draagvlak voor de projecten als omwonenden kunnen delen in de winsten en mede-eigenaar zijn. En wie betrokken is bij elektriciteitsproductie, springt zuiniger om met energie."

Intussen heeft Ecopower wind- en waterkracht, biomassa en zonne-energie. Maar Ecopower probeert in alle aspecten van haar werking duurzaam te zijn. Er zijn meer dan 15.000 aandeelhouders, van wie er 13.000 elektriciteit afnemen. Ecopower telt momenteel 12 medewerkers. Via een charter is duidelijk omschreven wat werken bij Ecopower betekent. Autonomie en zelfstandigheid zijn belangrijk. Ecopower wil ook in de toekomst haar pioniersrol opnemen en werkt actief samen met andere, gelijkgestemde coöperaties.

Meer info: www.ecopower.be

De vennootschap met sociaal oogmerk (VSO) in vraag en antwoord

Wist u dat een groot aantal VSO's coöperatieve ondernemingen zijn?

Meer zelfs: weet u wat een VSO precies is?

Wat zijn de kenmerken van de VSO? Is er een beperkt kapitaal in de VSO? Kunnen haar werknemers ook bestuurders zijn? Is ze onderworpen aan de boekhoudkundige normen? Wat is haar fiscaal statuut? Als typisch Belgisch concept is deze rechtsvorm een intrigerende en interessante variëteit, meer bepaald voor handelsvennootschappen die hun streven om een maatschappelijk doel te bereiken, willen benadrukken. Toch bestaat hierover weinig of geen literatuur.

Steunend op een terreinervaring van meer dan 10 jaar, gaf Febecoop onlangs het eerste vulgariserende boek uit over de vennootschap met sociaal oogmerk. In 200 bladzijden geven de auteurs, Jean-Pierre Pollénius, economist, en Delphine D'Hulstère, juriste, een antwoord op de vragen die ondernemers, notarissen, bedrijfsrevisoren en zelfs overheidsadministraties zich over de VSO stellen.

Door de bestaande teksten zo juist en zo voorzichtig mogelijk te interpreteren, maar vooral door op precieze gevallen en zeer praktische voorbeelden te steunen, onderzoeken ze de VSO vanuit alle invalshoeken. De negen criteria die verplicht in de statuten moeten staan, het kapitaal, de vennoten, de bestuursorganen, de fiscale en boekhoudkundige aspecten, de directie, de bijzondere toepassingen en overheidssteun voor dit statuut, de omvorming, overdracht of verkoop van een VSO, ... alles komt aan bod. Tot besluit kan de lezer zijn pas verworven kennis toetsen aan de hand van een quiz.

Het boek is voorlopig enkel verkrijgbaar in het Frans. U kunt het bestellen bij de Luikse uitgeverij Edipro voor 38 euro, inclusief verzendingskosten. Meer inlichtingen en een bestelbon vindt u op de website van Edipro: www.edipro.info

Agenda

12 november 2008 – Themacafé in Gentbrugge: Systemdenken: een inzicht in de complexe samenhang van het coöperatieve bedrijf - Coopkracht

Het aansturen van een participatieve coöperatie is een delicate evenwichtsoefening.

De uitdaging bestaat erin om de juiste balans te vinden tussen de belangen van het bedrijf, de werkende vennoten als groep en de werkende vennoot als individu. Zowel familiebedrijven als coöperaties zoeken naar het juiste evenwicht tussen bedrijf, aandeelhouders, familie en individuele familieleden. Binnen familiebedrijven biedt de systeemtheorie een uitweg om de meest complexe en precaire problemen het hoofd te bieden die zich stellen in de wisselwerking tussen organisatie, familie en individuele gezinsleden. De systeemtheorie is een manier van denken en van kijken. De belangrijkste aanname is om de familie op te vatten als een systeem. Zo wordt de wisselwerking tussen de familieleden zichtbaar, net als de patronen waardoor mensen worden gestuurd.

Aangezien werkende vennoten in hun bedrijf niet anders met elkaar omgaan dan gezinsleden in een familiebedrijf kan het systemdenken ook voor coöperatieve bedrijven interessante perspectieven bieden om conflicten op te lossen en te voorkomen.

De sprekers zijn Prof. Mr. Jozef Lievens, gedelegeerd bestuurder van het Instituut voor het Familiebedrijf, en een autoriteit op dit terrein; en Steven Pauwels van Choco die een getuigenis recht uit het hart van de coöperatieve praktijk brengt.

Start: 17.30u in Startcentrum De Punt, Kerkstraat 108, Gentbrugge.

Inschrijven is nodig. Zie www.coopkracht.be

Contact: Peter Bosmans, tel. 02 500 53 08.

4 december 2008 - Cera-Symposium in Leuven: 'Coöperaties op de weegschaal. De waardebalans in evenwicht?'

Centrale vraag van dit Cera-symposium is of de fundamentele waarden die coöperaties hoog in het vaandel voeren, te vertalen zijn naar economische (meer)waarde. Cera brengt een aantal boeiende sprekers ten tonele: Prof. Patrick Develtere (*Cera Steunpunt Coöperatief Ondernemen, algemeen directeur HIVA – KULeuven*), Marie-Caroline Collard (*directeur SAW-B*), Koen Van Bockstal (*gedelegeerd bestuurder Oxfam-Wereldwinkels vzw/Oxfam Fairtrade cvba*), Relinde Baeten (*bestuurder Ecopower cvba*) en Prof. Sybille Mertens (*Chaire Cera, directrice de recherches au Centre d'économie sociale – Ulg*).

Keynotespreker van die dag is niemand minder dan Daniel Côté, professor aan het HEC (*Ecole des Hautes Etudes Commerciales*) in Montréal, Canada. Hij geeft een boeiende uiteenzetting over 'De economische relevantie en de specifieke managementkenmerken van de coöperatieve onderneming'. Een panelgesprek zet een geanimeerd punt achter het academische gedeelte van dit symposium.

Het symposium vindt plaats op 4 december 2008 van 9.00 tot 16.50 uur in het Provinciehuis Vlaams-Brabant, Provincieplein 1, 3010 Leuven

Inschrijven kunt u nog tot 20 november 2008 via de website www.cera.be.

Het aantal deelnemers is echter beperkt. Aarzel dus niet te lang om u in te schrijven!

Oproep aan onze e-lezers

Maak van deze brief het uithangbord van de coöperatieve beweging. Breng ons op de hoogte van uw activiteiten, publicaties en bedenkingen of stel ons een artikel voor.

Colofon

Uitgever: Nationale Raad voor de Coöperatie
North Gate III
Koning Albert II-laan 16
1000 Brussel
www.nrc-cnc.be

Redactie: Peter Bosmans, Jean-François Hoffelt, Carol Van de Maele, Fabrice Wiels
Eindredactie: Greet Leynen, Relinde Baeten
Opmaak: Raf Berckmans, Greet Leynen
Secretariaat: Claudio Valentino
Coördinatie: Carol Van de Maele
Contact: Fabrice.Wiels@economie.fgov.be

De Nationale Raad voor de Coöperatie

De coöperatieve vennootschap is meer dan een juridisch statuut. Deze bedrijfsvorm staat ten dienste van een menselijke economie. Om deze idee te verdedigen, werd in 1955 de Nationale Raad voor de Coöperatie opgericht. De doelstelling is het coöperatieve gedachtegoed promoten en het coöperatieve ideaal vrijwaren. De NRC verenigt meer dan 500 federaties en ondernemingen die de fundamentele waarden van de coöperatieve beweging hoog in het vaandel dragen.